

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izven tistih nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Na pošti prejeman:
za
salo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravništvu prejeman:
za
salo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ „ 6 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Na pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 175.

V Ljubljani, v petek, 31. julija 1903.

Letnik XXXI.

Vabilo na naročbo.

S 1. avgustom se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v upravništvu:

Vse leto 20 kron. Četrt leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ | Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. Četrt leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ | Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravnništvo „Slovenca“.

Ljudska društva.

Iz Milana.

V milanski nadškofiji sem proučeval začetke socialne organizacije, s katerimi se more ponesti novo krščansko-demokratsko gibanje. Ker utegne tudi Slovence zanimati ta pokret, podam tu nekaj črtic, iz katerih se vidi splošna smer, v kateri se giblje to delovanje.

Središče organizacije je tukaj „Comitato di lavoro“ (Milano, via Cappelari 2). Nadškof kardinal Ferrari je dal tej organizaciji na razpolago dva duhovnika, katera imata nalogo, proučevati socialno vprašanje ter z besedo, peresom in dejanjem služiti socialnemu gibanju. Ta sta „cappellana di lavoro“ — delavska kaplana.

Milanska nadškofija ima 2 in pol milijona duš v 860 župnijah. Tu je središče gornjeitalske industrije in tu je poleg Genova glavni trg za vse pridelke. Torej dela dovolj!

Začetek organizacije se je storil z raiffeisenovkami. Dva gornjeitalska duhovnika sta apostola tega blagodejnega socialnega delovanja: Cerutti, kateri je zdaj v Muranu pri Benetkah, in kanonik Porta-

luppi v Trevigliu blizu Milana. V milanski škofiji so doslej ustanovili okoli 100 takih posojilnic, katere so se pokazale kot najkoristnejše družbe. Prej gnile kreditne razmere, vnebovpijoče oderuštve nad kmečkim stanom se umika vedno bolj samostojnosti kmečkega prebivalstva. Boj je težaven, a ker je tu ljudstvo najbolj izobraženo v celi Italiji, hitro spoznava rešilno idejo ter se je navdušeno oklepa. Povsod so storili začetek duhovniki. Načelno se ustanavljajo samo društva po čistem Raiffeisenovem načinu. Neminljiva zasluga Ceruttijeva je, da je z neumorno agitacijo prodl s to idejo. Treba bo pa te posojilnice še bolje zvezati med seboj. Zdaj je glavna centrala v Parmi. Potrebo centralne zveze čutijo tu manj, ker je revizija v rokah sodišč.

»Kako pa«, sem vprašal don Grugnija »cappellana di lavoro«, katerega sem omenil že med začetniki krščansko-demokratskega gibanja, kako se pa obnašajo oblasti proti vašim društvom? Ako vam nasprotni uradniki izvršujejo revizijo, vam pač lahko zagrene veselje do dela z različnimi sekaturami?»

»Ne, ne moremo se pritoževati«, odgovori don Grugni, »naši uradniki so v tem oziru popolnoma nepristranski. Uradnik izvrši svojo revizijo popolnoma enako v »klerikalnem« ali socialno-demokratskem ali liberalnem društvu. Sicer pa ni nikogar, ki bi se drznil ugovarjati potrebi naših društev.«

Posebno dobro prospenjajo tu zavarovalnice za živino. To idejo je ljudstvo še ložje razumelo, kakor misel kreditne organizacije, tako da je zdaj v milanski nadškofiji okoli 300 taci zavarovalnic. V mnogih občinah je to sploh edina organizacija, a tam tudi nadomešča različna druga društva. Kmetje, ki so si med seboj zavarovali živino, se vedno shajajo, in pri teh shodih se ne razpravlja le o živini, ampak o vsem: o politiki, o volitvah, o trgovini itd. Vsa ta društva imajo tudi konfesionalno katoliški značaj. Sicer se sliši nekoliko čudno: »Katoliška zavarovalnica za živino pod varstvom svetega ...« — vendar so to dobra in koristna, prav katoliška društva. Tudi v pravilih stoji povsod poleg posebnega namena tudi splošni namen društva:

pripomoči, da se versko in npravno dvigne poljedelski stan.

Framasoni so ravno zaradi tega verskega značaja izkušali uničiti ta društva. Tožili so jih, da protipostavno združujejo gospodarske in politične interese. Razni juristi so si zato ubijali glave nad težkim vprašanjem, ali sméjo zavarovalnice za živino poboljševati tudi versko in moralno stanje prebivalstva. Zadnja instanca je to priznala, in izrekla, da smejo gospodarska društva imeti tudi take »konfesionalne« težnje.

Kolika sreča za italijansko živinorejo, da italijanski pravniki še niso iznašli avstrijskega sofizma, ki razločuje med »političnimi« in »nepolitičnimi« društvi.

Posamezna društva so zdaj tako osnovana, da dajejo svoja pravila v odobrenje vladi. Kot opravniki imajo pa druga notranja pravila, ki jih dajajo v potrjenje ordinarijatu. Gospodarska društva imajo vedno tudi določbo v pravilih, ki pravi: »Društvo je katoliško. Torej je del škofijske zveze milanske ter v zvezi s škofijskim odborom in z »Opero« ter se neposredno udeležuje v svojem delokrogu katoliškega gibanja. Župnik imenuje enega člana v odboru, kateri skrbi za npravno-verski značaj društva.«

A kmečka organizacija se je mogočno dvignila tudi v drugih društvih, o katerih več tekom prihodnjega tedna.

Po Leonovi smrti.

Nadvojvoda Jožef Ferdinand pri za-
dušnici za sv. očeta.

Z U n c a se nam poroča, da se je pretečeni terek dne 28. julija v tamošnji župni cerkvi prav posebno slovesno obhajala zadušnica po ranjkem svetem očetu Leonu XIII. Omenja se to zlasti radi tega, ker se je udeležil omenjene cerkvene slovesnosti z vsem častniškim zborom povodom vojaških vaj na Uncu bivaječi nadvojvoda Jožef Ferdinand. Službo božjo opravil je domači župnik ob asistenci št. gg. župnika iz Planine in novomašnika Frančiška Steržaj z Rakeka. Prisotna je bila tudi šolska mladina z učiteljstvom in mnogo faranov. Navzočnost in vsopodbudno vedenje Nj. c. kr. Visokosti je napravila na verno ljudstvo dobrodejen vtis.

Iz Postojine.

Dne 30. t. mes. smo imeli sveto mašo-zadušnico za ranjkega svetega očeta. Udeležba je bila obilna: vse uradništvo, občinski zastop, šolska mladež z učitelji in mnogo drugega ljudstva. Gotovo dokaz neomajne udanosti in neminljive ljubezni do tako velikega papeža.

Príprave za konklave.

R i m. Navzočih je vseh 62 kardinalov, ki se udeležijo konklava, kateri se je pričel danes popoldne. Za časa konklava bo vsa tukajšnja garnizija konsignirana. Na sv. Petra trgu stoji batalijon vojakov. Po cerkvah se moli za srečno izvolitev novega papeža.

Izmišljanja in ugibanja.

R i m. Izvenvatikanski listi poročajo, da je kardinal Rampolla s svojimi pristaši pričel delovati za izvolitev Di Pietra papežem. Die Pietro in Vannutelli imata skro enako upanje.

Dogodki na Ogrskem.

Zadnja viharna seja v ogrski poslanski zbornici je bila zaključena še le včeraj zjutraj ob tri četrt na 1 uro. Zadnja javna seja se je pričela pet minut pred polnočjo. Pred pričetkom te zadnje seje je izjavil pravosodni minister Plösz, da bo takoj naročil državnemu pravdništvu, naj zaslučuje Martina Dienesa in sploh celo afero ter uvede preiskavo proti vsem soudeležencem radi podkupovanja in obrekovanja vlade. — Ko je bila ura pol ene, je v ime opozicije izjavil poslanec Polonyi, da se ne sme razpravljati o nobenem predlogu, ki bi ne bil vložen pismeno. Nadalnje zborovanje nasprotuje hišnemu redu. Nato vsa opozicija mej petjem narodne himne demonstrativno ostavi zbornico. Po tem eksodusu je predsednik naznanil sklep zbornice, da pride volitev komisije 15 članov, mej katerimi je pet opozicionalcev, da preišče znano afero, na dnevni red petkove seje.

Do tu je šlo še nekako vse v redu. Sedaj je pa večina izvršila atentat na opozicijo ter sprejela predlog ministerskega predsednika, da se takoj v petkovi seji prične razprava o budgetnem provizoriju. Po soglasnem sprejemu tega predloga je bila seja zaključena ob tri četrt na 1 uro. — Na dnevni red današnje seje ogrske poslanske zbornice pride torej v prvi vrsti volitev komisije 15 članov, potem pa razprava o budgetnem provizoriju. Na opoziciji je sedaj, ali se res izvrši vladna želja, ali pa prepreči vsako pozitivno delo. V tem slučaju bo grof Khuen skušal izposlovati vsaj sklep

LISTEK.

Svobodno katoliško vseučilišče v Lovanju.

L. Sicer je šolsko leto ravnokar končano, in ni mi torej mogoče, da bi bližje spoznal znanstveno življenje, ki se tu razvija, vendar ne bo odveč, ako tu začrtam vsaj nekaj splošnih potez o svobodnem katoliškem vseučilišču v Lovanju, ki je novo te vrste ne le po starosti ampak tudi po veljavi.

To vseučilišče je bilo ustanovljeno že leta 1426. Lovanj je bil v srednjem veku eno najvažnejših mest; imel je blizu do 150.000 prebivavcev, ki so že zgodaj zasloveli po svoji podjetnosti in obrtni delavnosti. V štirinajstem stoletju so tu šteli 2400 obrtnih delavnic, večinoma tkalskih manufaktur. To prebivalstvo je bilo pa vedno nemirno in svobodeželjno, kakor belgijska in nizozemska mesta sploh. Upori so bili na dnevnem redu in leta 1378 so pri splošnem vstanku 13 plemenitašev vrgli z oken mestne hiše in ujeli spodaj na sulice. Temu je sle-

dilo kruto maščevanje. Vojvoda Vaclav je je zajel mesto in na tisoče obrtniških družin je zbežalo na Holandsko in na Angleško. Od tega časa se ni Lovanj po politični sili več povzdignil do veljave, in njegovo prebivalstvo ni doseglo več niti prejšnjega števila.

A ko je vojvoda Janez Brabantski tu ustanovil vseučilišče, je postal Lovanj središče znanstvenega življenja. V šestnajstem stoletju je bilo tukajšnje vseučilišče na glasu kot prvo v Evropi in je štelo do 6000 dijakov. Slavni Justus Lipsius je bil lovanjski profesor, kakor tudi Stapleton in mnogo drugih. V naslednjih stoletjih ni mogel nihče doseči državne službe na Avstrijskem in Nizozemskem, kdor ni naredil izpitov na lovanjskem vseučilišču.

Francozi so po revoluciji vseučilišče zatrli. A leta 1817 ga je zopet oživil Viljem I. Revolucija leta 1830, katera je Belgijo osvobodila nizozemskega gospodstva, je imela glavno ognjišče na tem vseučilišču. Ko je prišla na krmilo liberalna vlada, so proti lovanjskemu vseučilišču ustanovili v Bruslju univerzo in lovanjske ni več hotela vlada priznavati in vzdrževati. Belgijski episkopat pa je vseučilišče obranil propada: Od leta

1834 deluje kot »svobodno katoliško vseučilišče«, katero vzdržujejo belgijski škofje, na čelu jim primas-nadškof mehlinski.

Vseučilišče je popolno in ima poleg bogoslovne, modroslovne, prirodoslovne, pravne in zdravniške fakultete še: tehniško visoko šolo, umetniško šolo, obrtne stroke, rudniško in poljedelsko šolo in učilišče za razne fabrikacije (sladker, pivo itd.) elektrotehničen zavod itd.

Trgovska in konzularna visoka šola je pred nekaj dnevi promovirala svojega prvega doktorja.

Lovanj je danes popolnoma mirno, tiho mesto, prava profesorska in dijaška kolonija. V sredi mesta je staro vseučilišče, velika zgradba, zidana že v štirinajstem stoletju in pozneje večkrat povečana in popravljena. Zanimiva je knjižnica z več ko 150.000 deli (400 rckopisov) in starimi slikami.

Dijakov je bilo prošlo leto 2011: bogoslovcev 116, pravnikov 378, medicincev 408, modroslovcev 260, prirodoslovcev 293, v strokovnih oddelkih 430, poljedelcev 126. Velika večina je seveda domačinov. A tudi iz drugih dežel se dobe mnogi dijaki. Našel sem v zapisniku med drugimi 7 Bolga-

rov, 6 Rumunov, 3 Ruse (so najbrže Poljaki), 1 Srba, 4 Turke itd.

Vseučilišče je seveda urejeno po modernem načinu. Le nekaj podrobnosti bi tu naštel. Prirodoslovne vede niso oddelek modroslovne fakultete, ampak — kar je popolnoma pravilno — samostojna fakulteta. Obisk nekaterih apologetičnih predavanj je obvezen v prvem letu modroslovja, prirodoslovja, notariata in raznih strokovnih predmetov. Nedeljsko službo božjo obiskuje vsak v svoji župni cerkvi. Vseučiliška disciplina zahteva, da so dijaki ob 10. uri zvečer doma. Prepovedano jim je obiskovati zloglasne hiše. Vseučiliška disciplinarna kazen je poleg opomina začasno ali popolno relegiranje z vseučilišča. Dijak, ki je suspendiran začasno, mora ta čas preživeti v svoji rodbini. »Špicanje« je prepovedano. Kdor je vpisan, mora predavanja redno obiskovati. Če hoče izpuščati, mora vzrok naznaniti profesorju. Rektor daje izpričevalo npravnosti. Solnina je različna. Kdor hoče poslušati posebej predavanja, plača za vsak kurz 50 frankov za polletje.

Za dijake so ustanovljena razna semenišča, v katerih dobe stanovanje in hrano za letnih 700 do 800 frankov.

vso Evropo. Dr. Vladan Georgjević, bivši ministarski predsednik kralja Aleksandra, trdi, da je kralj Aleksander bil najel Kneževića, da bi umoril njegovega očeta, kralja Milana. Kar pišem, je sveta resnica in zato imam tudi dokaze. Nekaj mesecev pred poslednjim atentatom na kralja Milana mi je sporočil nek prijatelj, da je bivši princ Peter Karagjorgjević najel dva človeka, da naj umorita kralja Milana in Aleksandra ob prvi ugodni priliki. Vedel sem tudi za kraj njihovega bivanja. Zasebno sem takoj pisal kralju Milanu pismo v Belgrad. Po dveh dneh je poslal tačasni srbski ministarski predsednik dr. Vladan Georgjević k meni detektiva, s katerim pa nisem hotel stopiti v dogovor. Takoj na to sem pisal dr. Vladanu Georgjeviću pismo, v katerem sem zahteval štiri fotografije in 30 gld. av. v. kot potnino za dva zaupna moža, kojih naloga bi bila konstatirati, če so fotografije identične z osebami, ki dohajajo iz Belgrada in se shajajo z najetimi napadalci. Shajali pa se niso v Novem Sandecu. Toda kaj se je zgodilo? Dr. Vladan Georgjević je dejal kralju Milanu: »Nobenega sledu o kaki zaroti. Dr. Gručić bi samo rad postal imeniten!«

Kakor znano, je Knežević res izvršil na kralja Milana napad, ki pa se ni posrečil!! In zdaj po sramotnem morjenju v Belgradu vidim, da so one osebe, za katere sem od Georgjevića zahteval štiri fotografije, danes deloma ministri v Belemgradu, deloma, da so se vdeležile umora v konaku... Koncem dostavlja dr. Gručić, da ne priobčuje te svoje izjave iz kake simpatije za Obrenovce, ampak resnici in javni morali na ljubo.

Razne stvari.

Najnovejšje od raznih strani

Grozeč velik štrajk. Iz Barcelone se poroča: Oklic, izdan od združenja delavcev in razdeljen po ulicah mesta, pozivlja vse delavce, naj dne 3. avgusta stopijo v štrajk. — Obrežje Dunajščice v nevarnosti. Ograjni zid Dunajščice se je sesul v enem delu pod Marxerjevim mostom, vsled česar so zaustavili promet čez most. Dasi se zid še drobi in so se razpoke povečale, vendar ni nevarnosti za most in obrežje, tako da prehod čez most ni več zabranjen. — Turki streljalina katoličane. Od avstrijske strani storili so se pri porti potrebni koraki radi tega, ker so Mohamedanci streljali v Skadru proti katolikom, ki so šli v svojo cerkev. — Profesor Lorenz, član dunajskega vseučilišča, se zopet muči v Ameriki, kjer bo operiral nekega bogatega moža v bokih, za kar dobi 190.000 kron. — Na kol zasadi se je v Pine pri Tridentu neki sedem let stari otrok pri padcu s drešnje. — Na več milijonov je cenjena škoda, katero je povzročila povodenj v Šleziji. — Požar petrolejskih vrelcev. V Baku je zgorelo večera zopet 22 petrolejskih vrelcev. — Zastrupljena rodbina. V Pardubicah je šest oseb broječa rodbina krojača Elgarda umrla vsled zavžitka strupenih gob. — Solski nadzornik defraudant. Iz Krakovega se poroča, da se je šolski nadzornik Bieronski, ki je defraudiral svoto 10.000 kron in jih zaigral, sam naznanil na sodišču. — Požar na parniku. Iz Nižnji Novgoroda se uradno poroča, da je pri požaru na parniku »Peter I.« zgubilo življenje 54 oseb. — Petindvajset oseb ubitih je bilo pri eksploziji zaloge petroleja v Tewkesburyju. 12 milj okoli so popokala vsa okna. — Naš cesar je daroval 200 kron postreščku Lanerju, ki je prijel nedavno napadalca Reicha.

Društva.

(Šentvidski tambur. zbor bralnega društva) priredi koncert pod osebnim vodstvom gosp. Mil. pl. Farkaša, tajnika hrvatskega glasbenega konservatorija v Zagrebu in ustanovitelja tamburanja, v nedeljo dne 2. avgusta v Vipavi v dvorani oziroma na dvorišču gospoda Petrovića (prej Uršič). — Začetek točno ob 7. uri zvečer. — Vstopnina: Sedeži prve vrste 1 K, druge vrste 70 h, stojišča 40 h. — Cisti dohodek je namenjen za nabavo godal. — Preplačila se hvaležno sprejmo. Odbor.

(Prostovoljno gasilno društvo v Postojini) Vabilo k vrtni veselici, katera se vrši v nedeljo dne 2. avg. t. l. na vrtu hotela »Pri kroni«. — Vspored: 1. Godba. 2. Tambola. 3. Domača zabava. — Začetek točno ob 4. uri popoldne. — Godbene točke izvaja postojinska godba. — Cena tablicam 30 h. — Ker je čisti dobiček namenjen orodjarski blagajni, se preplačila hvaležno sprejemajo. — V slučaju slabega vremena se veselica vrši dne 9. avg. t. l. ob

istem času in na istem kraju. — K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Drugi Bilek.

Listi iz Stanislava poročajo, da sta 24. pešpolk in ondotni demobranski pešpolk imela kljub tropični vročini vojaške vaje. Mnogo prostakov je vsled tega obolelo. Trije vojaki so umrli. Od vojaške godbe je vsled vročine obolelo 16 mož.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 31. julija. Nekateri listi vedo poročati, da namerava Koerberjeva vlada že v avgustu sklicati državni zbor, ker Koerber neki ne bi rad, da se sladorno vprašanje reši s § 14.

Št. Hipolit, 31. julija. Včeraj se je vršila dopolnilna deželnozborska volitev v nižjeavstrijski dež. zbor, ker je dosedanji nemško-nacijonalni poslanec Schmidt »odstopil« radi nerednostij v županskem poslovanju. Okraj so pridobili kršč. socialci. Nasprotniki se niso upali blizu in so popolnoma poraženi. Izvoljen je kršč. soc. Schreyhofer Kršč. socialci so tako pridobili zopet en mestni mandat.

Budimpešta, 31. julija. Vsled večerašnjih dogodkov v poslanski zbornici so se razmere na Ogrskem tako poslabšale, da je kriza ogrskega kabineta skoro neizogibna.

Budimpešta, 31. julija. Opozicija je sklenila, da v današnji seji s ponovljeno silo prične obstrukcijo proti vladi.

Budimpešta, 31. julija. Odločitve na Ogrskem pričakujejo že v bližnjih dneh. Neki poluradni list javlja, da namerava Khuen že v prvi polovici avgusta razpustiti državni zbor.

Budimpešta, 31. julija. Tudi današnja seja ogrskega drž. zbora je bila jako burna. Opozicija je uprizorila velik vihar, češ, da je zapisnik napačno sestavljen. Poslanec Lengyel skoro ni mogel govoriti, Košut je protestiral proti sumničnem, da nalašče ni prišel nekaj dni, in je pozival Khuen Hedervaryja naj odstopi. Khuen je dejal, da bi ne bilo na korist deželi, ako bi sedaj odstopil, zato ostane. (Velik hrup.) Sprejet je bil predlog opozicijskega poslanca Barabasa, da do 10. avgusta zbornica nima seje, do tedaj pa mora izvršiti parlamentarna komisija naloženo ji preiskavo in poročilo.

Zagreb, 31. julija. Odredba glede zgodnjega zapiranja hišnih vrat in puščanja mladine na ulici je preključena. O nezaupnici vladnemu poslancu dr. Gavranicu se čuje, da je nezaupnico podpisala večina njegovih volivcev.

Zagreb, 31. julija. Glavna razprava proti bogoslovcu Franju Škrinjarju bo dne 3. avgusta. Drž. pravdnništvo ga toži radi zločinstva motenja javnega miru, radi hujskanja k neredom in razžaljenja mažarske narodnosti, da je to storil s tem, da je oddal pošti na adresu Jure Šušnjaka, bogoslovca v Djakovu, dva vstaška oklica, več izvodov odprtega pisma opozicije banu in nekaj zaplenjenih »Obzorov«. Obtoženca bo branil odvetnik dr. Marijan Derenčin.

Zagreb, 31. julija. Iz Rusije prihaja vest, da bo »Slav. blag. društvo« prirejalo zadušnice za padle žrtve in nabiralo denar. Dalmatinski poslanec Trumbić je prejel iz Čikage od ameriških Hrvatov za žrtve 5000 kron. Ameriški Hrvatje so zbrali za vsak slučaj v ta namen 70.000 K.

Karlovec, 31. julija. Tu se je vršil dvoboj mej sinom poslancea dr. Derenčina, poročnikom Derenčinom in nekim

drugim poročnikom. V dvoboju je bil poročnik Derenčin težko ranjen.

Rim, 31. julija. Povodom obletnice Humbertove smrti se je obhoda k njegovemu grobu udeležilo večje število zastopnikov tržaških in isterskih laških društev, ki so korakali na čelu. Pred avstr. poslaništvom so demonstirali v prilog ital. Trstu in Tridentu.

Rim, 31. julija. Ponoči so bila dela za konklave v sikstinski kapeli gotova. Ob zidovih je postavljenih 62 prestolov, nad katerimi so baldahini, vsi v modro rudeči barvi, le kardinal Oreglia, ki je bil imenovan od Pija, ima na prestolu zeleno barvo. Danes dopoldne je bila v Pavlinski kapeli sv. maša in slovesno klicanje sv. Duha.

Rim, 31. julija. Kakor poroča »Agencia Stefani«, je papež Leon XIII. pred 6. leti pooblastil grofa Suderini, naj spiše zgodovino njegovega pontifikata. Ta zgodovina izide še le čez eno leto. Leon XIII. je dal grofu Suderini popolno samostojnost in nikdar ni pogledal že izgotovljenih oddelkov te zgodovine.

Rim, 31. julija. O konklavu se poroča, da bo jutri prva seja dopoldne ob 9. uri, druga pa jutri popoldne ob 3. uri.

Rim, 31. julija. Konklave se je pričel danes ob 5 uri popoldne. V konklavu je 260 oseb, Kardinali imajo črno sutano in vijoletni pas.

Rim, 31. julija. O tem, kedaj bo proglašena izvolitev novega papeža, so v Vatikanu različna mnenja. Nekateri menijo, da bo volitev proglašena že prihodnjo nedeljo, nekateri pa menijo, da bo proglašena še le prihodnji torek, ko sveta cerkev praznuje god svetega Dominika.

Petrograd, 31. julija. Na postaji Mihajlovo 105 vrst od Tiflisa so se uprli železniški delavci in preprečili, da neki tovorni voz ni mogel odpejlati. Došle vojake je uporna množica sprejela s kamenjem ter je na vojake streljala. Vojaki so ustrelili v množico. Deset delavcev je ustreljenih, 8 ranjenih. Nato je bil zopet mir.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

d	Čas opazovanja	Stanje barometra. v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
30	9 zveč.	731,8	20,0	sl. jvzh.	oblačno	
31	7. zjutr.	731,4	15,0	sr. jzah.	nevihta	6,9
	2. popol.	735,7	11,0	sl. sever.	dež	

Srednja večerašnja temperatura 19,5°, normale 19,8°.

Dunajska borza

dné 31. julija.

Skupni državni dolg v notah	100,25
Skupni državni dolg v srebru	100,15
Avstrijska zlata renta 4%	120,85
Avstrijska kronska renta 4%	100,65
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	93,10
Ogrska zlata renta 4%	120,10
Ogrska kronska renta 4%	98,90
Ogrska inv. renta 3 1/2%	90,25
Avstro-ogrške bančne delnice	15,88
Kreditne delnice	661,25
London vista	239,20
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v 20 mark	117,30
20 frankov	23,48
Italijanski bankovci	19,05
C. kr. cekini	95,20
	11,28

Zitne cene

dné 31. julija 1903. (Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 7,20	do 7,21
» » april	» —	» —
Rž za oktober	» 6,06	» 6,07
Oves za oktober	» 5,25	» 5,26
Koruza za avgust	» 6,09	» 6,10
» » september	» 6,12	» 6,13
» » maj 1904	» 4,89	» 3,90

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K —	do —
Rž južne železnice	» 6,50	» 6,60
Rž	» —	» —
Ječmen	» —	» —
» ob Tisi	» —	» —
Koruza ogrska	» 6,55	» 6,75
Cinkvant	» 7,40	» 8,—
Oves srednji	» 5,75	» 6,—
Fižol	» 11,—	» 12,—

Zgaga
po redni rabi
rogaške kisle vode
z gline. 901 1-1

Rapidol je izvrstno sredstvo za ličenje sobnih tal. Isto odstranja iz preprečuje lepljivost ličenih desk. Edina prodaja za Kranjsko pri tvrdki BRATA EBEL v Ljubljani, Frančiškanske ulice. 524 1 12-1u
Vnanja naročila proti povzetju.

Učenec

se sprejme takej v tovarni za kruh in pecivo J. J. Kantza v Ljubljani, Rimska cesta št 16. 987 3-1

Papež Leon XIII.

kot obtežalo za pisma
28 cm visok je za 7 K naprodaj pri
Adolfu Wagenpfeil,
988 3-1
juvelir,
v Ljubljani, Črevljarske ulice šte. 2

V pivovarniški restavraciji
Jurij Auer-jevih dedičev
v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

sprejme se zdrav, krepak, ne čez 20 let star mladenič kot

fočaj
(Schankbursch.) 981 3-2

Mladenič že več let v službi kot
deželni pismonoša

si išče službe pri kakem c. kr. poštnem uradu na Kranjskem ali Primorskem. Na zahtevo pošlje spričevala.
Njegov naslov pové upravništvo »Slovenca«. 972 3-3

Na prodaj je radi opustitve lova

„Lovski pes“

rumenkasto črne barve pod ugodnimi pogoji.
Natančnejša pojasnila daje
Ivan Kaplan
959 3-3 kolar v Sodražici.
140 26-17

Umetnijski zavod za slikanje na steklo
B. ŠKARDA v Brnu.
Izdeluje zlasti:
cerkvena okna različne izvršitve,
Coniti in strokovni svet brezplačno,
Osemkrat odlikovan s prvimi darili

Zelo lepa prilika

se ponuja kakemu trgovcu, da se naseli v zelo obljudenem kraju na Dolenjskem, oziroma, da napravi ondi svojo podružnico (filialko). Iz prijaznosti pove več upravništvo »Slovenca«. 968 3-3

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri šrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako šrebanje.
Kulantina izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarah, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni navšeti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnio. 134 226